

Nr 93.

Ankom till Riksdagens kansli den 16 maj 1911 kl. 3 o. m.

Utlåtande, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående ersättning åt länsmannen A. Egerström för ett husrötebelopp, som han ej kunnat af företräddaren utfå.

(4:e Afd.)

I en den 21 april innevarande år till Riksdagen aflåten, till statsutskottets förberedande behandling öfverlämnad proposition (nr 203) har Kungl. Maj:t under återopande af bilagdt utdrag af statsrådsprotokollet öfver civilärenden samma dag föreslagit Riksdagen att å extra stat för år 1912 anvisa ett anslag af 1,580 kronor, att till länsmannen i Vendels distrikt af Uppsala län Axel Egerström utbetalas, sedan han styrkt, att de vid laga af- och tillträdessyn den 22 juni 1904 å det honom på lön anslagna bostället $\frac{1}{2}$ mantal Torsmyra nr 2 i Vendels socken anmärkta, mot nämnda husrötebelopp svarande brister blifvit behörigen botade.

Till återopade statsrådsprotokollet har föredragande departementschefen anført följande:

»Uti en till Kungl. Maj:t ställd, af Kungl. Maj:ts befallningshafvande i Uppsala län med underdånig skrifvelse den 28 februari 1911 jämte yttrande af vederbörande kronofogde till Kungl. Maj:t ingifven ansökning har länsmannen i Vendels distrikt Axel Egerström anført följande.

Vid laga af- och tillträdessyn, som den 22 juni 1904 af kronofogden med två nämndemän förrättades å det Egerström på lön anslagna bostället $\frac{1}{2}$ mantal Torsmyra n:r 2 i Vendels socken mellan länsmannen Gustaf Hedberg, afträdare, och Egerström, tillträdare, förpliktades dels Hedberg att till Egerström utgifva 1,646 kronor 13 öre för botande af vid synen befunna brister, dels Egerström att ofördröjligen iståndsätta bostället i enlighet med vid synen lämnade föreskrifter. I stämning till Uppsala läns norra domsagas häradsrätt yrkade därefter Egerström, att berörda af- och tillträdessyn måtte fastställas samt Hedberg förpliktas till Egerström utgifva omförmälda husrötebelopp 1,646 kronor 13 öre jämte ränta och ersättning för rättegångskostnaderna. Häradsrätten

meddelade dom i målet den 8 maj 1906 och biföll därvid Egerströms talan såväl i hufvudsak som beträffande rättegångskostnader. Målet fullföljdes af Hedberg hos Svea hofrätt, som genom dom den 15 mars 1907 återförvisade målet till häradsrätten. Genom förnyad dom den 5 oktober 1908 fann häradsrätten skäligt på det sätt bifalla käromålet, att Hedberg förpliktades att för afhjälpan af å boställets åbyggnader förefintliga brister samt för iståndsättande af diken och hägnader mot betalningsbevis till Egerström genast utgifva 1,596 kronor 13 öre jämte fem procent ränta därå från stämningdagen den 3 januari 1906 tills betalning skedde, hvarjämte häradsrätten förordnade, att parterna skulle en hvar vidkännas sina kostnader i målet. Hofrätten, där Hedberg sökte ändring jämväl i häradsrättens sistberörda dom, fann genom numera lagakraftvunnen dom den 19 november 1909 Hedbergs ändringsökande ej förtjäna afseende. Den 19 januari 1910 verkställdes utmättningsförsök hos Hedberg för uttagande af Egerströms på sist omnämnda hofrättsdom grundade fordran, hvarvid Hedberg befanns sakna utmättningsbara tillgångar. Sedan Hedberg därefter under år 1910 af lidit, afträdde hans egendom till urarfvakoukurs, men blef konkursen på grund af bristande tillgångar afskrifven. Förutom den husrötebrist å 1,596 kronor 13 öre, som Egerström sålunda finge vidkännas, hade han genom den 14 oktober 1909 å bostället hållen ekonomisk besiktning fått sig ålagdt att till nästa därefter inträffande sådan besiktning hafva å bostället uppfört ny ladugård för en beräknad kostnad af 1,400 kronor. Vid sådant förhållande ansåg Egerström det ej vara med rättvisa och billighet förenligt, att han skulle blifva lidande för sin företrädares i tjänsten försunlighet och insolvens. Egerström hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte låta af statsmedel till honom utanordna det belopp, hvartill ofvannämnda husrötesumma af häradsrätten nedsatts eller 1,596 kronor 13 öre jämte 5 procent ränta därå från den 3 januari 1906, till dess medlen kunde vardas af statsmedel utanordnade, samt ersättning för kostnader i anledning af omförmälda rättegång med mera med vissa angifna belopp.

Kronofogden har på de af Egerström anförda skäl tillstyrkt nådigt bifall till ansöknigen.

Kungl. Maj:ts befallningshafvande har meddelat bland annat, att ifrågavarande boställe, som af Egerström tillträdts den 14 mars 1904, är taxerad till 8,100 kronor samt att Egerström för förmånen af det samma får vidkännas afdrag å lönen med 340 kronor årligen. Då Egerström tydligen gjort allt hvad på honom kunnat ankomma för att i laga ordning utfä ifrågavarande husrötesumma, finner Kungl. Maj:ts befall-

ningshafvande det icke kunna bestridas, att det skulle vara synnerligen hårdt, om han skulle nödgas sätta bostället i behörigt skick utan att därför vare sig af företrädaren eller af staten såsom boställets ägare utfå skälig godtgörelse. De betydande kostnader, Egerström enligt hvad förut sagts skulle nödgas nedlägga på bostället, motsvara uppenbarligen, anföres vidare, icke den förmån han kan hafva af detsamma; och då Egerström icke äger enskild förmögenhet, komme hans ekonomiska ställning härigenom att i betänklig grad försvagas. Kungl. Maj:ts befallningshafvande har därför i likhet med kronofogden tillstyrkt bifall till den underdåniga framställningen.

Till följd af nådig remiss har kammarkollegium den 16 mars 1911 i ärendet afgifvit underdånigt utlåtande, därvid kammarkollegium på grund af hvad i ärendet förekommit och då det syntes vara med billighet öfverensstämmande, att Egerström erhåller godtgörelse för den utgift för boställets iståndsättande han får vidkännas till följd af företrädarens oförmåga att gälda ifrågavarande husrötebrist, hemställt, att förevarande underdåniga ansökning måtte så till vida bifallas, att Egerström berättigas att såsom ersättning i berörda afseende af allmänna medel uppbära 1,596 kronor, att till honom utbetalas, då han styrkt att ifrågavarande brister å bostället blifvit behörigen botade.

Därefter har statskontoret den 27 mars 1911 afgifvit infordradt utlåtande öfver förevarande ansökning.

I likhet med kammarkollegium och Kungl. Maj:ts befallningshafvande anser statskontoret det vara obilligt, att Egerström, oaktadt han ej kunnat utfå det ifrågavarande husröteersättningsbeloppet, skall stå i ansvar för de vid af- och tillträdessynen den 22 juni 1904 å bostället anmärkta brister; och finner statskontoret alltså, sedan dessa brister blifvit af Egerström botade, ersättning härför skäligen böra honom af allmänna medel beredas.

Statskontoret erinrar vidare, att Kungl. Maj:t jämlikt två särskilda nådiga bref af den 10 oktober 1890 samt nådigt bref den 24 juli 1896 i likartade fall tilldelat innehafvare af ecklesiastika boställen ersättning från prästerskapets löneregleringsfond. I nu föreliggande fall anser statskontoret annan utväg ej förefinnas än att af Riksdagen äska nödigt anslag.

Hvad ersättningens belopp angår, torde enligt statskontorets mening det ej böra ifrågakomma att, såsom Egerström begärt, kronan skulle gälda jämväl ränta å husröteboloppet äfvensom rättegångskostnader; och då, enligt hvad af handlingarna i ärendet framgår, Egerström vid ekonomisk besiktning den 14 oktober 1909 ålagts att uppföra nytt fä-, får- och svinhus i stället för det förut befintliga, samt han alltså ej behöf-

ver verkställa de vid af- och tillträdessynen å sistnämnda hus föreskrifna till en kostnad af 99 kronor uppskattade reparationerna, anser statskontoret detta belopp böra frändragas den af Egerström begärda summan af 1,596 kronor 13 öre.

Såsom de i ärendet hörda myndigheter framhållit, synes det vara med rättvisa och billighet öfverensstämmande, att Egerström erhåller godtgörelse för den husrötesumma, han varit berättigad att af företrädaren utfå men på grund af dennes insolvens icke utfått.

Med anledning af statskontorets hemställan, att från husrötesumman skulle afdragas den beräknade kostnaden för reparationer å få-, får- och svinhus, har jag låtit infordra upplysningar angående i hvad mån berörda reparationer blifvit verkställda, innan Egerström vid den ekonomiska besiktningen i oktober 1909 ålades uppföra nybyggnad för ändamålet. Därvid har upplysts, att af de vid af- och tillträdessynen år 1904 föreskrifna, till 99 kronor beräknade reparationerna å berörda hus största delen eller i syneinstrumentet till en kostnad af 83 kronor upptagna arbeten blifvit före 1909 års ekonomiska besiktning utförda, hvaremot återstående, till 16 kronor beräknade reparationer icke blifvit verkställda. Från husrötesumman, 1,596 kronor 13 öre, synas således böra afdragas 16 kronor.

I likhet med kammarkollegium och statskontoret finner jag Egerströms anhållan att statskontoret skall godtgöra honom ränta å husrötebeloppet äfvensom rättegångskostnaderna icke böra bifallas.

På grund af hvad till statsrådsprotokollet sålunda anförts, får utskottet hemställa,

att Riksdagen med bifall till Kungl. Maj:ts proposition må å extra stat för år 1912 anvisa ett anslag af 1,580 kronor, att till länsmanen i Vendels distrikt af Uppsala län Axel Egerström utbetalas, sedan han styrkt, att de vid laga af- och tillträdessyn den 22 juni 1904 å det honom på lön anslagna bostället $\frac{1}{2}$ mantal Torsmyra nr 2 i Vendels socken anmärkta, mot nämnda husrötebelopp svarande brister blifvit behörigen botade.

Stockholm den 16 maj 1911.

På statsutskottets vägnar:

G. BILLING.